raadsvoorstel

Agendapunt 2021, nr. IX-pm
Zaaknummer 2011968
Te behandelen door ITF klein Gunnewiek

Onderwerp: Alliander versterking kapitaalstructuur

Aan de raad,

Inleiding
Op 31 mei 2021 heeft Alliander haar aandeelhouders verzocht om haar kapitaalstructuur te versterken. Voor Winterswijk betekent dit naar evenredigheid van het aandelenbezit een investering van € 1.916.430. Daarnaast vraagt Alliander om eventueel maximaal 25% extra te investeren. Hier wordt alleen gebruik van gemaakt wanneer niet alle aandeelhouders bereid zijn deel te nemen. Zie ook de bijgevoegde brief van Alliander, d.d. 31 mei 2021.

Alliander is verantwoordelijk voor de vitale energie-infrastructuur in haar verzorgingsgebied. Alliander werkt volop mee aan het realiseren van een duurzame energievoorziening. De energietransitie versnelt en leidt tot meer duurzame lokale opwek én een groeiende vraag naar elektrisch vermogen. Dit vraagt grote aanpassingen van het energiesystemen. Als gevolg hiervan moet de capaciteit van elektriciteitsnetten de komende jaren op veel plekken worden verdubbeld. Dit vergt grootschalige investeringen. En hiervoor doet Alliander ook een beroep op haar aandeelhouders.

Voorstel
1. Kennis te nemen van het verzoek van Alliander N.V. tot versterking van de kapitaalstructuur middels het uitgeven van een reverse converteerbare hybride obligatielening.
2. Geen wensen en bedenkingen te uiten over het voorgenomen besluit van het college:
   a. een reverse converteerbare hybride obligatielening aan Alliander te verstrekken voor een bedrag in de range van € 1.916.430 (pro-rata) tot € 2.395.538 (25% pro-rata);
   b. ter dekking van de storting een bedrag in de range van €1.916.430 (pro-rata) tot € 2.395.538 (25% pro-rata) beschikbaar te stellen uit de liquide middelen.

Relatie met (huidig) beleid
Niet van toepassing

Beoogd(e) effect(en)
Niet van toepassing

Argumenten

Netbeheerder Alliander ziet zichzelf als multifunctioneel verbinder van vraag, aanbod en opslag.
De afspraken uit het Klimaatakkoord betekenen een enorme verandering zo ook voor het elektriciteitsnet. Het elektriciteitsnet is ooit aangelegd om te voorzien in transport van energie van de centrale naar de klant. In 2030 ziet Alliander zichzelf als de multifunctionele verbinder van vraag, aanbod en opslag. Dit is nodig om te kunnen voldoen aan de gevraagde snelheid van de

energietransitie. Om dat mogelijk te maken moet het elektriciteitsnet drastisch worden uitgebreid, aldus Alliander. In feite moet Alliander, zoals ze zeggen, het hele energiesysteem herontwerpen.

Verdubbelen van het elektriciteitsnet in 2030:
Netbeheerder Alliander geeft aan dat de capaciteit van het elektriciteitsnet in 2030 op een groot aantal plekken moet zijn verdubbeld. Om dit te kunnen moet de komende 10 jaar evenveel werk worden verzet als in de afgelopen 40 jaar en moet het investeringsniveau worden verdubbeld ten opzichte van de afgelopen jaren.

Financiering van de energietransitie:
De aanpassingen van het energiesysteem vergt grootschalige investeringen in de netten en Alliander verwacht dat de totale investeringen op korte termijn oplopen tot ongeveer € 1,2 miljard per jaar. Dat is meer dan een verdubbeling ten opzichte van de afgelopen jaren. Door de combinatie van sterk toenemende investeringen, lange terugverdientijden (+/- 40 jaar) en lage rendementen, neemt de financieringsbehoefte van Alliander sterk toe. De investeringen worden voornamelijk gefinancierd met behulp van vreemd vermogen, waar ook voldoende eigen vermogen tegenover moet staan.

A-rating:
Alliander voldoet aan de A-rating: bij een A-rating zullen kredietverleners tegen gunstige voorwaarden geld ter beschikking stellen, omdat de kans op rentebetaling en aflossing zeer groot. Zo kan tegen acceptabele kosten geld worden geleend.

Verzoek Alliander tot versterking kapitaalstructuur:
De afgelopen maanden heeft Alliander samen met de leden van het Grootaandeelhoudersoverleg (vertegenwoordigers van de aandeelhouders) verkend op welke wijze de kapitaalstructuur kan worden versterkt. Op basis van deze gesprekken is Alliander voornemens om de kapitaalstructuur te versterken door uitgifte van een reverse converteerbare hybride obligatielening (looptijd 60 jaar) ter grootte van € 600 miljoen. Een dergelijke lening telt bij uitgifte al voor 50% mee als eigen vermogen en kan, wanneer nodig, te zijner tijd deels of geheel worden omgezet in aandelen. Op deze wijze kan de financiële soliditeit van Alliander worden geborgd en blijft het in staat om de komende jaren dividend aan de aandeelhouders uit te keren en kan Alliander de publieke taak als netbeheerder blijven realiseren.

Een reverse converteerbare hybride lening is aantrekkelijk voor aandeelhouders omdat het flexibiliteit biedt aan de aandeelhouders om onafhankelijk van elkaar te besluiten om te participeren. Met de beoogde lening blijft Alliander komende jaren in staat dividend uit te keren, ontvangen de aandeelhouders – zolang de lening uitstaat – daarnaast een marktconforme rentevergoeding en kan Alliander de investeringen in de energietransitie continueren.

Investeringen – Winterswijk/Maatschappelijk rendement:
Als gemeente Winterswijk kunnen wij geen invloed uitoefenen op de investeringen die Alliander gaat doen. Ze hebben in de documentatie wel aangegeven wat ze ongeveer van plan zijn voor Gelderland. Alliander heeft toegezegd dat ze een verduidelijking gaan geven voor de Achterhoek. Wel krijgen de investeerders separaat inzicht over wat er met dit geld gebeurt.
Bij het maatschappelijk perspectief gaat het erom dat met het verstrekken van de lening direct en indirect wordt bijgedragen aan de energietransitie. Direct omdat de ingezette middel aangewend worden door Alliander voor de grootschalige investeringen die Alliander moet doen in haar netten als gevolg van de transitie. Indirect maatschappelijk effect omdat hiermee het belang van de energietransitie worden onderschreven.

Provincie:
De Provincie heeft in de Statenbrief aangegeven deel te willen nemen in deze obligatielening. In deze Statenbrief wordt de aanvraag van Alliander uitgebreid besproken. Door de Provincie wordt ook positief geadviseerd. Zelf (45% aandeelhouder) gaan ze ook deelnemen.
Voor uw informatie hebben wij deze brief bijgevoegd.

Financiële aspecten/risico's

Financieel voordeel:
Deelnemen in de obligatielening past binnen de opgave Duurzaamheid, maar daarnaast levert deze deelname ook geld op. Het rendement op deze obligatielening zal ongeveer 2% zijn.

Voor het deelnemen in deze obligatielening zal de gemeente een geldlening moeten afsluiten. Hierover is rente verschuldigd. De rente voor een langlopende lineaire geldlening van 30 jaar voor € 2 miljoen is slechts 0,5% (d.d. 30-7-2021).

De opbrengst van deze obligatielening zal dan ongeveer 1,5% zijn; dit is € 30.000 per jaar.

(Er zal nu niet direct een geldlening worden aangevraagd bij de Bank van Nederlandse gemeenten, maar de financiering zal mee worden genomen in de totale herstructurering van de leningenportefeuille).

Juridische aspecten/wet- en regelgeving
Niet van toepassing

Aspecten van duurzaamheid

Achtergrond van het verzwaren van het netinfrastructuur:

Energieneutraal Winterswijk
De Gemeente Winterswijk wil in 2030 energieneutraal zijn. Om dit te kunnen realiseren zetten we vol in op het besparen van energie en gaan we energie die we nog nodig hebben duurzaam op te wekken.

Energieneutraal = All Electric:
Door het ontbreken van duurzame alternatieven zijn we in de Achterhoek sterk afhankelijk van de energie die we halen uit zon en wind. De energie opgewekt door zon en wind heeft is elektriciteit. Om energieneutraal te kunnen zijn zullen we ook de warmtevraag door elektrische energie moeten opwekken.

Netcapaciteit is te beperkt:
Al deze elektrisch energie gaan we voor een belangrijk deel aan het elektriciteitsnetwerk onttrekken en via onze zonnepanelen aan het net gaan leveren. Het netinfrastructuur is echter niet ontworpen om zo veel elektriciteit aan te kunnen. We lopen nu al tegen de grenzen van het netcapaciteit aan.
Hoewel het onderstation (zeker na de uitbreiding in 2024/2025) nog ruimte heeft voor meer elektriciteit zien we dat het overige netwerk (middenspanningsnet en laagspanningsnet) op veel plaatsen vol zit. De belangrijkste oorzaak is de sterke stijging van de pieken aan (terug) te leveren opgewekte zonne-energie aan het net. Ook zal het net geschikt moeten zijn om vraag, aanbod en opslag beter te managen. Om de energietransitie niet te vertragen moeten we iets doen.

Gevolgen beperkte netcapaciteit:
We zien dat vooral projecten voor zon op dak en kleine zonneparken tegen de beperkingen van de netcapaciteit oplopen. Deze projecten moeten lang wachten om aangesloten te kunnen worden op het elektriciteitsnet. De wachttijd loopt op dit moment op tot wel 3 jaar. Dat is voor veel partijen erg lang.
Ook zien we dat zonneprojecten op piekmomenten niet alle energie kwijt kunnen aan het net. Hoewel dit feitelijk niet tot grote verliezen leidt, stimuleert dit nieuwe initiatiefnemer niet om in zonne-energie te investeren.

Ontlasten van het netinfrastructuur:
De hoge belasting van het netwerk wordt in belangrijke mate veroorzaakt doordat op bepaalde momenten te veel energie wordt teruggeleverd aan het net. Bij zonne-energie is dat het moment waarop de zon het krachtigst is en de zonnestralen de zonnepanelen bereikt. Vaak is dat maar een paar dagen of paar weken in het jaar. Er zijn verschillende manieren om het netinfrastructuur te ontlasten, namelijk door:

1. op piekmomenten de teruglevering te blokkeren;
2. naast zonne-energie ook windenergie op te wekken;
3. Opgewekte (piek)elektriciteit op te slaan en bij een ontstaan te kort terug te leveren;
4. Vraag en aanbod dicht bij elkaar te organiseren;
5. Energieverbruik afstemmen op de het moment dat er een overschot is.

De maatrelen om het netinfrastructuur te ontlasten hebben relatief lage maatschappelijke kosten. Het blokkeren van de teruglevering is niet sympathiek, maar heeft maar een beperkt effect op de jaaropbrengst. De opslag van energie zal naar verwachting een verdienmodel (prijs op basis van vraag en aanbod) gaat worden. Een slimme maatregel is om de vraag en het aanbod dicht bij elkaar te organiseren en een goede timing van vraag en aanbod bijvoorbeeld door de accu van je auto te vullen of je wasmachine te laten draaien op het moment dat er een teveel aan stroom is. Stroom die je opslaat hoeft niet op het net.

Verzwaren van het netinfrastructuur:
Als het ontlasten van het elektriciteitsnet niet helemaal lukt of al we het niet willen, dan kunnen we het net gaan verzwaren. Dit verzwaren kost veel tijd en geld. De factor tijd wordt voor een belangrijk deel bepaald door het gebrek aan technisch personeel. De kosten zitten in het materieel en personeel. Er zijn verschillende strategieën om het net (laagspanningsnet en middenspanningsnet) te verzwaren denkbaar, de belangrijkste strategieën zijn:

1. Het gehele middenspanningsnet en laagspanningsnet verzwaren
2. De netcapaciteit te verzwaren nadat een initiatiefnemer dat wenst
3. De netcapaciteit te verzwaren door te kijken naar de verwachte vraag

De eerste strategische keuze is zeer kostbaar, met zeer hoge maatschappelijke kosten. De vraag is waar, welke verzwaring dan echt nodig is. Ook zal dit gezien de personele beperkingen niet snel te realiseren zijn.
De tweede keuze is zoals het nu gebeurd. De snelheid van de uitvoering wordt vooral begrenst door de beschikbaarheid van technisch personeel.
De derde keuze is interessant doordat op deze manier initiatiefnemers worden uitgenodigd om tijdig aan te geven waar de vraag is of gaat ontstaan. Ook kan op deze wijze vraag en aanbod van duurzame energie te koppelen.

Communicatie/betrokkenenparagraaf
Niet van toepassing.

Vervolgprocedure/evaluatie
Niet van toepassing

Winterswijk, 24 augustus 2021

Burgemeester en Wethouders van Winterswijk,

De secretaris, de burgemeester,

G.W. Goedmakers B.J.J. Bengevoord